

Kina kommer først, stærkt og stærkere ud af finanskrisen

Af cand.scient.pol Mads Holm Iversen, www.kinainfo.dk

Når konklusionen på finanskrisens første kapitel skal skrives, ved vi nu med sikkerhed, at Kina bliver landet, der kommer først og stærkest ud af finanskrisen:

1. Kina har kun haft en eksportkrise og ikke en finanskrise. For Kinas banksektor er konsolideret og har ikke været risikoudsat som i EU og USA. Boligmarkedet peger, efter et fald i 2008, atter pilen opad. Og Kinas krise har kun været afledt af faldet i efterspørgslen fra omverdenen – ikke på grund af interne økonomiske problemer og svagheder.
2. Faldet i eksporten til udlandet har begrænsede konsekvenser for Kinas økonomiske vækst. Mellem 2003 og 2007 voksede Kina med ca. 11 pct. om året, men kun 1,8 pct. af væksten kunne tilskrives eksporten.
3. Kinas stærkt statsligt styrede økonomi har vist sig at have betydelige fordele i en krisetid. Den kinesiske stimuluspakke på \$585 mia. har haft meget betydelig effekt, fordi den hurtigt kunne vedtages og implementeres, og fordi pengene kunne kanaliseres direkte ud i investeringer og arbejdspladser og ikke skulle fylde huller i finanssektoren.
4. Finanskrisen har vist sig at rumme muligheder for kinesere. Dels er Kinas enorme import af råvarer blevet væsentlig billigere på grund af faldende verdensmarkedspriser. Dels har Kinas officielt erklærede målsætning om strategiske opkøb af vestlige virksomheder og teknologi fået medvind af krisen, da mange kriseramte virksomheder er sat billigt til salg. Et eksempel er kinesernes overtagelse af Volvo.

Kan kapitalismen lære noget af den kinesiske version af kommunismen?

Set i bakspejlet har finanskrisen rødder i en uhæmmet og utilstrækkeligt reguleret kapitalisme. I det lys er det tankevækkende, at Kina med den pragmatiske og forretningsorienterede version af kommunismen, er i stand til at generere en skønnet vækst på 6 – 7,5% i katastrofeåret 2009.

Der er stadig turbo på den kinesiske økonomi, og Kina er midt i krisen det eneste land, hvor bilsalget fortsat vokser, og hvor bankernes udlån til både private og virksomheder stiger.

Den relative tilbagegang i de vestlige økonomier og den relativt høje kinesiske vækst vil betyde, at Kina vil komme relativt stærkere ud af finanskrisen med større politiske og økonomiske muskler til følge.

Forklaringerne på Kinas succes er mange. En af dem er, at Kinas ledelse har vist sig meget kompetent. Den er veluddannet, lægger vægt på videnskab og uddannelse og har evnet at forfremme de dygtigste ledere. Men også centraladministrationen er resultatorienteret, og der er hård konkurrence om posterne. Ved adgangseksamen til centraladministrationen konkurrerede 750.000 ansøgere om 13.500 pladser.

USA's kapitalisme og Kina afhængige

Samlet set forrykker finanskrisen styrkeforholdet mellem USA og Kina markant. For det er fortsat kineserne, der finansierer amerikanernes enorme behov for nye lån – dels til finansieringen af stimuluspakker, amerikanernes overforbrug og USA's fortsat omkostningsfulde krigsførelse.

Amerikanernes forsøg på at genrejse økonomien ved hjælp af stimulus pakker booster USA's i forvejen meget store udenlandsgæld, der er på 800 pct. af BNP. Kineserne har finansieret halvdelen af denne enorme gæld.

Dermed er USA i stigende grad økonomisk afhængig af Kina. Men Kina har omvendt ikke interesser i, at presse den amerikanske økonomi, da et yderligere fald i dollaren vil reducere værdien af Kinas tilgodehavender i USA.

Hillary Clinton har meget rammende beskrevet USA og Kinas gensidige afhængighed således: *"By continuing to support American Treasury instruments the Chinese are recognizing our interconnection. We are truly going to rise or fall together."*

Kina lærer også af vesten.

Et symptom på at krisebarometeret på finanskriseskalaen ikke står nær så højt i Kina som i EU, USA og Japan, fik verden en indikation af, da Kinas præsident Hu Jintao i utide forlod G8 topmødet i juli måned. Han hastede til Kina for at tage hånd om den indenrigspolitiske krise i Xinjiang provinsen.

Selvom Hu Jintaos hjemrejse kan forekomme meget nationalt fokuseret, har den alligevel en klar kobling til den internationale magtforskydning, som finanskrisen giver anledning til.

For Kinas øverste ledelse ønsker at vise omverdenen, at krisen i Xinjiang håndteres med aktiv politisk involvering og opmærksomhed frem for brutal magtanvendelse. I forhold til håndteringen af urolighederne i Tibet har kommunistpartiet anlagt en mere åben politik og tillader nu også vestlige medier en mere fri adgang til de uoprægede områder.

Et andet område hvor kineserne lærer af vesten er i forhold til sikring af velfærd og tillid til de offentlige systemer hos befolkningen. Kineserne er den befolkning i verden, der sparer den største andel af deres løn op. Det skyldes, at de i vid udstrækning selv skal finansiere uddannelse, sundhedsydelser og pensioner.

Der ligger et enormt vækstpotentiale i, at kineserne sparer mindre op og forbruger mere. Det kræver imidlertid at befolkningen har tillid til, at det offentlige system tager sig af de basale velfærdsydelse. Derfor har kommunistpartiet iværksat spæde reformer, der skal gøre uddannelse og sundhed gratis.

Konklusionen er, at Kina har vendt krise til mulighed

Kina har med sin fortsatte voldsomme vækst formået at vende den finansielle og økonomiske krise til en mulighed for Kina, der vil give landet relativt mere politisk og økonomisk magt. Det er i den sammenhæng tankevækkende, at kineserne bruger to karaktertegn for "krise". Det ene tegn står "fare". Det andet står for "mulighed".